

Valsts ieņēmumu dienests

Nodokļu audits

Nodokļu audita uzsākšana un lēmuma paziņošana	2
Lēmums par nodokļu audita veikšanu.....	3
Pavadvēstule	4
Sākumsaruna	5
Nodokļu audita laikā papildus informācijas iegūšana	6
Nodokļu audita veikšanas nosacījumu maiņa	7
Nodokļu audita ilgums	8
Nodokļu audita veikšana uz aprēķinu pamata.....	10
Lēmums par nodokļu audita rezultātiem.....	11
Nodokļu audita pabeigšana, rezultātu apkopošana un iesniegšana nodokļu maksātājam	15

Nodokļu audita uzsākšana un lēmuma paziņošana

Ja VID pieņem lēmumu par nodokļu audita veikšanu, nodokļu maksātājam par audita uzsākšanu **paziņo ne vēlāk kā 10 darba dienas pirms audita sākuma** un nosūta lēmumu:

- izmantojot VID elektroniskās deklarēšanas sistēmu (EDS), ievērojot likuma "Par nodokļiem un nodevām" [7.^{2.} panta otrajā daļā](#) un [18.panta pirmās daļas 10.punktā](#) noteikto termiņu;
- ierakstītā pasta sūtījumā, ja nodokļu maksātājs nav VID EDS lietotājs vai norādījis šādu dokumenta paziņošanas veidu, ievērojot likuma "Par nodokļiem un nodevām" [18.panta pirmās daļas 10.punktā](#) un [18.panta otrajā daļā noteikto termiņu](#).

Ja nodokļu maksātājs līdz nodokļu audita uzsākšanas dienai precizē iesniegtās nodokļu deklarācijas vai iesniedz iesniegumu ar lūgumu labot muitas deklarācijas, ievērojot [likumā "Par nodokļiem un nodevām" 33.² pantā](#) noteikto, nodokļu auditu neuzsāk un atceļ pieņemto lēmumu par nodokļu audita veikšanu. Atceļot lēmumu, VID informē nodokļu maksātāju par savām tiesībām precizēt nodokļu apmērus triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa.

VID **neinformē nodokļu maksātāju par nodokļu audita veikšanu** un lēmumu par nodokļu audita veikšanu nodokļu maksātājam izsniedz pirms nodokļu audita uzsākšanas gadījumos, kad audits tiek uzsākts:

- lai izvērtētu nodokļa pārmaksas atmaksas pamatotību,
- ja VID ir pierādījumi, ka nodokļu maksātājs veic darbības, lai izvairītos no nodokļu audita vai to apgrūtinā.

Lēmums par nodokļu audita veikšanu

Lēmumā par nodokļu audita veikšanu norāda šādu informāciju:

- dokumenta veida nosaukums (lēmums);
- izdošanas vieta;
- datums un numurs;
- adresāts;
- pamatojums nodokļu audita veikšanai;
- nodokļu audita uzsākšanas diena;
- nodokļu audita veikšanas termiņš;
- pārbaudāmie nodokļi vai nodokļu deklarāciju posteņi, pārbaudāmās nodevas vai citi valsts noteiktie maksājumi vai arī līdzvērtīgi maksājumi, kuri noteikti Eiropas Savienības normatīvajos aktos par muitas lietām, vai konkrētas muitas deklarācijas;
- pārbaudāmie periodi/taksācijas periodi;
- nodokļu maksātāja pienākums līdz audita uzsākšanas dienai sagatavot un iesniegt nodokļu auditam grāmatvedības reģistrus un attaisnojuma dokumentus par pārbaudāmo periodu/taksācijas periodu vai konkrētas deklarācijas; fiziskām personām, kuras ir iesniegušas papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu, līdz audita uzsākšanas dienai sagatavot un iesniegt tos attaisnojuma dokumentus par auditējamo periodu, kas nav iesniegti reizē ar papildu deklarāciju par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu.

Pavadvēstule

Lēmumu par nodokļu audita veikšanu nodokļu maksātājam **nosūta ar pavadvēstuli.**

Nodokļu maksātājam, izņemot fizisko personu, kura neveic saimniecisko darbību pavadvēstulē norāda:

- auditoru (vai auditorus), kurš veiks nodokļu auditu, saskaņā ar amata aprakstā noteikto;
- konkrētā nodokļu audita veikšanai nepieciešamo informāciju, tajā skaitā tiek izteikts lūgums nodrošināt ar telpām nodokļu audita veikšanai un informē par iespējamo tikšanās laiku, lai iepazītos ar nodokļu maksātāja saimniecisko darbību, tās vidi un apstākļiem, par sākuma sarunas iespējamo norises vietu un laiku;
- nepieciešamību iesniegt informāciju nodokļu audita veikšanai elektroniskā veidā (ja nodokļu maksātājs grāmatvedības reģistrus kārtu datorizēti); informāciju par ārvalstu nodokļu administrācijas pārstāvju piedalīšanos, ja VID nodokļu kontroles struktūrvienība veic nodokļu kopīgu starpvalstu pārbaudi;
- nodokļa maksātāja tiesības saskaņā ar [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 33.² pantu](#) (šo informāciju pavadvēstulē nenorāda gadījumos, ja nodokļu auditu plānots uzsākt, lai izvērtētu nodokļa pārmaksas atmaksas pamatotību), kā arī norāda nodokļu maksātāja tiesības saskaņā ar [Administratīvā procesa likuma 61. un 62.pantu](#);
- VID nodokļu kontroles struktūrvienības tiesības nodokļu audita laikā, konstatējot nodokļu maksātāja pārkāpumus, pārbaudīt arī citus nodokļus vai citas konkrētas muitas deklarācijas vai paplašināt auditējamo periodu.

Fiziskai personai, kura neveic saimniecisko darbību, pavadvēstulē norāda:

- auditoru (vai auditorus), kurš veiks nodokļu auditu, saskaņā ar amata aprakstā noteikto;
- informē par sākuma sarunas laiku un norisi VID telpās;
- nepieciešamību iesniegt informāciju nodokļu audita veikšanai;
- VID nodokļu kontroles struktūrvienības tiesības nodokļu audita laikā paplašināt auditējamo periodu;
- informāciju, ka ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu un iedzīvotāju ienākuma nodokli VID nodokļu kontroles struktūrvienība noteiks uz aprēķinu pamata.

Sākumsaruna

Tiekoties ar nodokļu maksātāju sākuma sarunas laikā, auditors iegūst plašāku informāciju par nodokļu maksātāja saimniecisko darbību, grāmatvedības uzskaiti, noskaidro personas, kuras ir atbildīgas par nodokļu audita procesā izskatāmo jautājumu risināšanu, vienojas ar nodokļu maksātāju par darba telpām, grāmatvedības dokumentu saņemšanu, informācijas apmaiņas veidu un citiem jautājumiem.

Uzsākot sākuma sarunu ar nodokļu maksātāju, auditors informē par sarunas ierakstīšanu diktofonā ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu audita procedūru. Ja nodokļu maksātāji nepiekrīt sarunas ierakstam, sarunu neieraksta.

Sākuma sarunas laikā nodokļu maksātāju informē par iespēju pirms nobeiguma sarunas elektroniski saņemt informāciju par auditā konstatētajiem pārkāpumiem. Ja nodokļu maksātājs piekrīt VID izteiktajam priekšlikumam, auditors sākuma sarunas protokolā fiksē nodokļu maksātāja izteikto lūgumu un nodokļu maksātāja norādīto e-pasta adresi, uz kuru nosūtāma informācija. Sākuma sarunu protokolē, pierakstot nodokļu maksātājam uzdotos jautājumus un saņemtās atbildes, kā arī norāda informāciju par nodokļu maksātāja piekrišanu vai attieksanos sarunas ierakstam diktofonā. Protokolu noformē divos eksemplāros un paraksta. Parakstot protokolu, nodokļu maksātājs rakstiski apliecina sniegtās informācijas patiesumu. Vienu sākuma sarunas protokolu izsniedzot nodokļu maksātājam.

Ja sākuma sarunas laikā auditors ar nodokļu maksātāju ir vienojies, ka nodokļu auditu veiks VID telpās, nodokļu auditam iesniegtos grāmatvedības reģistrus un attaisnojuma dokumentus VID pieņem, sastādot dokumentu pieņemšanas - nodošanas aktu divos eksemplāros. Parakstot aktu, nodokļu maksātājs apliecina, ka nodokļu auditam ir iesniedzis visus grāmatvedības reģistrus un attaisnojuma dokumentus par pārbaudāmo periodu/taksācijas periodu, savukārt auditors ar savu parakstu apliecina minēto reģistru un dokumentu saņemšanu. Ja nodokļu maksātājs grāmatvedības reģistrus un attaisnojuma dokumentus nav iesniedzis par visu auditējamo periodu (reģistri un dokumenti iesniegti daļēji), to fiksē dokumentu pieņemšanas - nodošanas aktā un nosaka termiņu, līdz kuram tie nodokļu maksātājam ir jāiesniedz.

Ja nodokļu auditu veic nodokļu maksātāja telpās, nodokļu maksātājs rakstiski apliecina (apliecinājumu var arī norādīt sākuma sarunas protokolā), ka nodokļu auditam ir sagatavoti un nodokļu audita laikā būs pieejami visi grāmatvedības reģistri un attaisnojuma dokumenti par pārbaudāmo periodu/taksācijas periodu.

Sākuma sarunu protokolē, pierakstot nodokļu maksātājam uzdotos jautājumus un saņemtās atbildes, kā arī norāda informāciju par nodokļu maksātāja piekrišanu vai attieksanos sarunas ierakstam diktofonā. Protokola vienu eksemplāru izsniedz nodokļu maksātājam.

Nodokļu audita laikā papildus informācijas iegūšana

Ja nodokļu audita laikā no nodokļu maksātāja nepieciešams iegūt papildu informāciju, VID to pieprasa rakstiski, nosakot informācijas iesniegšanas termiņu.

Nodokļu maksātājam jāievēro, ka VID, pieprasot iesniegt informāciju, nedrīkst noteikt termiņu, kas ir garāks par 30 dienām. Tas nozīmē, ka gadījumos, ja nodokļu maksātājs izvairās no nodokļu audita veikšanas, nesniedz nodokļu auditam nepieciešamo informāciju, kavē auditorus nodokļu audita veikšanā, VID ir tiesīga:

- nodokļu maksātāja atbildīgajai amatpersonai sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu;
- Pievienotās vērtības nodokļa likuma noteiktajā kārtībā izslēgt pievienotās vērtības nodokļa maksātāju no Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistra;
- veikt [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 34¹.pantā](#) paredzētās darbības nodokļu maksātāja saimnieciskās darbības apturēšanai;
- noteikt nodokļu maksājumus uz aprēķinu pamata.
- pieņemt lēmumu par aizlieguma atzīmes ierakstīšanu komercreģistrā nodokļu maksātāja reorganizācijai, likvidācijai, amatpersonu un daļu īpašnieka maiņai saskaņā ar likuma [“Par nodokļiem un nodevām” 26¹.panta 3¹.daļā](#) noteiktajiem apstākļiem (spēkā no 01.07.2016.).

Nodokļu audita veikšanas nosacījumu maiņa

Nodokļu audita laikā var rasties nepieciešamība mainīt nodokļu audita veikšanas nosacījumus (auditējamo periodu, nodokļu deklarāciju posteņus, auditējamos nodokļus, nodevas vai citus valsts noteiktos maksājumus, nodokļu audita termiņu u.c.). Šādos gadījumos amatpersona pieņem lēmumu, kurā norāda tos nodokļu audita veikšanas nosacījumus, kurus nepieciešams mainīt.

Nodokļu audita termiņu VID var mainīt tikai tad, ja ir dokumentārs pierādījums (apstiprinājums) faktam, ka nodokļu audita veikšana nebija iespējama, jo:

- nodokļu maksātājs nokavēja pieprasītās informācijas sniegšanas termiņu;
- nodokļu maksātājs vai tā pilnvarotā persona bija prombūtnē.

Ja turpmākai nodokļu audita veikšanai nepieciešams norīkot citu auditoru vai auditorus, par to VID nodokļu maksātājam paziņo, nosūtot vēstuli.

Lemjot par papildu nodokļu vai nodokļu deklarāciju posteņu, nodevu vai citu valsts noteikto maksājumu pārbaudi vai pārbaudāmā taksācijas perioda paplašināšanu, VID, ja nepieciešams, var noteikt nodokļu maksātājam pienākumu iesniegt nodokļu auditam grāmatvedības reģistrus un attaisnojuma dokumentus par papildu nodokļu auditā pārbaudāmajiem nodokļiem vai nodokļu deklarācijas posteņiem, nodevām vai citiem valsts noteiktajiem maksājumiem vai paplašināto pārbaudāmo periodu/taksācijas periodu.

Ja nodokļu audita laikā individuālo komersantu izslēdz no komercreģistra, VID Nodokļu kontroles pārvaldes direktors vai viņa vietnieks pieņem lēmumu par nodokļu audita veikšanas nosacījumu maiņu, kurā norāda, ka nodokļu auditu, kas uzsākts individuālajam komersantam, turpina un pabeidz komercdarbību beigušai fiziskai personai, pamatojoties uz [Administratīvā procesa likuma 33.pantu](#) un [Komerclikuma 76.panta trešo daļu](#).

Nodokļu audita ilgums

Nodokļu audits ir jāpabeidz un lēmums par nodokļu audita rezultātiem jāpieņem 90 dienu laikā no nodokļu audita uzsākšanas dienas.

Ja ir nepieciešama papildu informācija un nodokļu auditu nevar pabeigt noteiktajā termiņā, VID ģenerāldirektors izvērtē lēmuma par nodokļu audita rezultātiem pieņemšanas termiņa pagarināšanas nepieciešamību. Gadījumos, kad VID ģenerāldirektors nolemj pagarināt lēmuma par nodokļu audita rezultātiem pieņemšanas termiņu par 30 dienām, kopējais nodokļu audita veikšanas termiņš nevar pārsniegt 120 dienas.

Nodokļu audita veikšanas termiņš nav ierobežots gadījumos, ja tiek veikta nodokļu kopīga starpvalstu pārbaude. Tādējādi, veicot nodokļu kopīgo starpvalstu pārbaudi, VID var lemt par nodokļu audita veikšanas un lēmuma par nodokļu audita rezultātiem pieņemšanas termiņa pagarināšanu.

Gadījumā, ja nodokļu audita vajadzībām informācija tiek pieprasīta no ārvalstu nodokļu administrācijām vai citām kompetentām ārvalstu iestādēm, un lēmumu par nodokļu audita rezultātiem nevar pieņemt [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 23.panta trešās daļas](#) noteiktajā termiņā, VID ģenerāldirektors var pagarināt lēmuma par nodokļu audita rezultātiem pieņemšanas termiņu līdz 60 dienām.

Nodokļu audita termiņā neieskaita laika posmu:

- no dienas, kad ārvalstu nodokļu administrācijai vai citām kompetentām ārvalstu iestādēm pieprasīta informācija, līdz atbildes saņemšanas dienai;
- par kādu nodokļu maksātājs ir nokavējis nodokļu administrācijas pieprasītās informācijas iesniegšanas termiņu, ja nokavējuma fakts ir dokumentāri pierādīts un pieprasītās ziņas attiecas uz nodokļu auditā pārbaudāmiem nodokļiem, nodevām vai citiem valsts noteiktajiem maksājumiem, un tās ir vai tām vajadzēja būt nodokļu maksātāja rīcībā;
- kurā nodokļu audita veikšana nav bijusi iespējama nodokļu maksātāja vai tā pilnvaroto personu prombūtnes dēļ, arī slimības dēļ, ja prombūtnes fakts ir dokumentāri apstiprināts;
- no dienas, kad transfertcenu pārbaudes ietvaros nodokļu maksātājam ir pieprasīta informācija, līdz atbildes saņemšanas dienai.

Saņemot pieprasīto informāciju, VID ģenerāldirektora pilnvarotā amatpersona pieņem lēmumu par nodokļu audita veikšanas nosacījumu maiņu un nosaka nodokļu audita veikšanas un lēmuma par nodokļu audita rezultātiem pieņemšanas termiņu. Nodokļu audita veikšanas termiņu lēmumā norāda, ņemot vērā arī [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 23.panta 3.¹daļas 1., 2. 3. un 4.punktā noteiktos](#) nodokļu audita termiņā neieskaitāmos laika posmus.

Visos gadījumos, kad nodokļu auditā tiek pieņemti nodokļu audita procesa reglamentējoši lēmumi, tie tiek nosūtīti arī nodokļu maksātājam.

VID rakstiski informē auditējamo nodokļu maksātāju par informācijas pieprasīšanu no ārvalstu nodokļu administrācijām vai citām kompetentām ārvalstu iestādēm.

Ja VID ir pieprasījis informāciju no ārvalstu nodokļu administrācijām vai citām kompetentām ārvalstu iestādēm un tālāka nodokļu audita veikšana bez pieprasītās informācijas nav iespējama, VID pieņem lēmumu par nodokļu audita veikšanas nosacījumu maiņu. Lēmumā norāda datumu, kad pieprasīta papildu informācija un nodokļu audita termiņā neieskaita laika posmu no informācijas pieprasīšanas līdz tās saņemšanai.

Nodokļu auditu VID var arī turpināt līdz brīdim, kad tā tālāka veikšana bez ārvalstu nodokļu administrācijām vai citām kompetentām ārvalstu iestādēm pieprasītās informācijas nav iespējama. Šādos gadījumos VID pieņem lēmumu par nodokļu audita veikšanas nosacījumu maiņu un nodokļu audita termiņā neieskaita laika posmu no dienas, kad nodokļu audita tālāka veikšana nav iespējama līdz pieprasītās informācijas saņemšanai.

Nodokļu audita veikšana uz aprēķinu pamata

Veicot nodokļu auditu, VID ir tiesības uz aprēķinu pamata noteikt nodokļu maksājumu apmēru **atbilstoši nodokļu maksātāja īpašumā esošās mantas vai kapitāla vērtības pieaugumam vai nodokļu administrācijas rīcībā esošajām ziņām**, ja ir konstatēta vismaz viena no šādām pazīmēm:

- ir konstatēts nodokļu maksātāja īpašumā esošās mantas vai kapitāla vērtības pieaugums, kurš neatbilst nodokļu maksātāja deklarācijās uzrādītajiem ienākumiem vai par kuru nodokļu administrācijā nav iesniegtas deklarācijas;
- nodokļu maksātājs ir veicis darījumu, lai izvairītos no nodokļu vai nodevu maksāšanas, vai nav identificējams kāds no darījuma dalībniekiem;
- nodokļu maksātājs nav iesniedzis normatīvajos aktos paredzētās nodokļu deklarācijas;
- nodokļu maksātāja pārskatos vai grāmatvedības uzskaitē sniegtās ziņas neatbilst nodokļu administrācijas rīcībā esošajai informācijai, pārbaudēs konstatētajiem faktiem vai nodokļu maksātāja rīcībā esošo vai bijušo lietu vērtībai;
- nodokļu administrācijas rīcībā esošā informācija liecina par to, ka nodokļu maksātājs ir veicis darījumus, kuri nav atspoguļoti viņa grāmatvedības uzskaitē;
- nodokļu maksātāja naudas līdzekļu kustība kredītiestāžu kontos neatbilst saimnieciskās darbības rādītājiem vai liecina par tādu darījumu veikšanu, kuri nav atspoguļoti nodokļu maksātāja grāmatvedības uzskaitē;
- nodokļu maksātājs nav veicis grāmatvedības uzskaiti;
- nodokļu administrācijas amatpersonām pārbaudes laikā nav pieejami nodokļu maksātāja grāmatvedības uzskaites dokumenti, nav iespējams pārbaudīt nodokļu maksātāja grāmatvedības uzskaites dokumentus vai nav pieejami darījumu attaisnojuma dokumenti;
- nodokļu maksātāja rīcībā ir vai ir bijuši izejmateriāli, preces, vērtspapīri, naudas līdzekļi un citas lietas, kuru daudzums un veids liecina par iespējamo nodarbošanos ar saimniecisko darbību tādos apmēros un veidā, kas neatbilst nodokļu administrācijai iesniegtajām ziņām;
- nodokļu maksātāja saimnieciskās darbības rādītāji būtiski atšķiras no statistikā uzrādītajiem vidējiem rādītājiem attiecīgajā saimnieciskās darbības veidā vai ir citi apstākļi [arī nodokļu revīziju (auditu) rezultāti vai novērošanas rezultāti], kas ļauj uzskatīt, ka nodokļu maksātāja deklarācijās vai grāmatvedības uzskaitē uzrādītie saimnieciskās darbības rādītāji neatbilst faktiskajiem rādītājiem pārbaudāmajā taksācijas periodā;
- nodokļu maksātāja deklarētie ienākumi vai nodokļu administrācijas rīcībā esošajās deklarācijās uzrādītie nodokļu maksātāja ienākumi neatbilst nodokļu maksātāja rīcībā esošajiem vai bijušajiem naudas līdzekļiem,

mantai, cita veida vērtībām vai izdevumiem un nodokļu maksātājs nevar pamatot minēto neatbilstību.

VID, nosakot nodokļu maksājumu apmēru uz aprēķinu pamata, izmanto:

- **tiešās aprēķinu metodes**, t.i., pamatojas uz nodokļu maksātāja grāmatvedības reģistros norādītajiem datiem un attaisnojuma dokumentiem;
- **netiešās aprēķinu metodes**, t.i., aprēķina ar nodokļiem apliekamo objektu (ienākumu, darījumu vērtību u.tml.), pamatojoties uz savā rīcībā esošo informāciju.

VID, nosakot apliekamā ienākuma apmēru uz aprēķinu pamata **fiziskām personām**, izmanto [Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumos Nr.780](#) “Noteikumi par papildu deklarācijas par ienākumiem, ieņēmumiem, naudas un citiem uzkrājumiem, īpašumiem un to vērtības maiņu veidlapu un kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests uz aprēķinu pamata nosaka iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu” (saite uz MK noteikumiem) minētās metodes:

- [kapitāla pieauguma metode](#);
- [banku kontu kustības metode](#);
- [izdevumu metode](#);
- [pieskaitījuma metode](#);
- [naudas plūsmas metode](#);
- [iepriekš minēto metožu kombinācijas](#).

Lēmums par nodokļu audita rezultātiem

Auditors nodokļu auditu pabeidz, sagatavojot lēmumu par nodokļu audita rezultātiem, kurā iekļauta informācija par konkrētā nodokļu maksātāja grāmatvedības kārtošanas, nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas, maksāšanas un ieskaitīšanas budžetā pareizības un atbilstības normatīvajiem aktiem pārbaudi.

Lēmumā par nodokļu audita rezultātiem ietver [Administratīvā procesa likuma 67.panta otrajā daļā](#) noteiktās administratīvā akta sastāvdaļas.

1. Ievaddaļā norāda:

- normatīvo aktu normas, pamatojoties uz kurām pieņemts lēmums par nodokļu audita veikšanu, auditorus (vārdu, uzvārdu), kuri veic nodokļu auditu, audita veikšanas periodu;
- nodokļu auditā pārbaudāmos nodokļus vai nodokļu deklarācijas posteņus, nodevas vai citus valsts maksājumus, vai citus līdzvērtīgus maksājumus, kuri noteikti Eiropas Savienības normatīvajos aktos par muitas lietām, vai muitas deklarācijas, pārbaudāmos taksācijas periodus, vai pārbaudāmo periodu;
- visus pieņemtos lēmumus saistībā ar nodokļu audita procesu;
- auditējamā nodokļu maksātāja amatpersonu (vārdu, uzvārdu), kura nodokļu auditā sniedza paskaidrojumus;
- informāciju par auditējamo nodokļu maksātāju, kura izmantota nodokļu auditā, nosakot papildus budžetā veicamos maksājumus (piemēram, ziņas par nodokļu maksātāja amatpersonām, saistītajām personām, nodokļu maksātājam izsniegtās licences (atļaujas) u.c.), vai informāciju, kura atšķiras no VID rīcībā esošās informācijas vai kuras nav VID rīcībā.

2. Nodokļu audita konstatēto faktu un pārkāpumu daļā norāda:

- aprakstot konstatēto pārkāpumu, norāda auditā iegūto informāciju un konstatētos faktus un apstākļus, kas apliecina nodokļu maksātāja pieļauto kļūdu vai izdarīto pārkāpumu;
- izvērtē audita laikā iegūtos faktus, apstākļus un izdara secinājumus par iegūto informāciju, kura liecina par nodokļu maksātāja izdarīto pārkāpumu. Norāda konkrētus secinājumus, pamatotus ar auditā konstatētiem konkrētiem faktiem, normatīvo aktu uzskaitījumu un tiesu prakses atziņām, kas attiecināma uz konkrēto situāciju. Norāda konkrētus pierādījumus, kas apstiprina audita gaitā izdarītos secinājumus, un kuru auditējamo nodokļu aprēķināšanu un nomaksu budžetā attiecīgajos taksācijas periodos pārkāpums ietekmējis. Kādas normatīvā akta normas nodokļu maksātājs nav ievērojis, izdarot konkrēto pārkāpumu;
- izvērtē, vai nodokļu maksātājs nav izdarījis atkārtotu pārkāpumu, ņemot vērā [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 32.⁴ panta otrajā daļā](#) noteiktās pazīmes, kādām atbilst atkārtots nodokļu pārkāpums.

3. Pēc konstatēto pārkāpumu apraksta lēmumā par nodokļu audita rezultātiem norāda:

- -nodokļu maksātāja izteikto viedokli un argumentus par veikto nodokļu un citu valsts noteikto maksājumu aprēķinu, iebildumus par nodokļu auditā konstatēto. Ja nodokļu maksātāja viedokli un argumentus nav bijis iespējams noskaidrot, norāda iemeslu. Ja nodokļu maksātājam nav iebildumu par nodokļu auditā konstatētajiem pārkāpumiem, to norāda lēmumā par nodokļu audita rezultātiem;

- VID viedokli un pretargumentus, pamatojoties uz kuriem noraidīts vai pieņemts nodokļu maksātāja izteiktais viedoklis un argumenti.

4. Pēc nodokļu maksātāja izteiktā viedokļa izvērtējamā lēmumā par nodokļu audita rezultātiem norāda katra auditējamā nodokļa vai citu valsts budžeta maksājumu pārbaudes rezultātus. Ja nodokļu auditā konstatē nesakritības starp nodokļu maksātāja deklarētajiem un pārbaudes rezultātā iegūtajiem datiem, lēmumā par audita rezultātiem par katru taksācijas periodu **norāda novirzes summu un pamato:**

- norāda pārkāptās normatīvā akta normas, kas pamato papildu budžetā noteikto nodokļu, nokavējuma naudas un soda naudas aprēķinu;
- par katru auditējamo nodokli izdara secinājumus par pieļautās kļūdas sekām – budžetā maksājamā nodokļa samazināšanu vai papildu budžetā maksājamā nodokļa, nokavējuma naudas un soda naudas aprēķināšanu. Lēmumā par nodokļu audita rezultātiem obligāti izdara atsauci uz attiecīgajiem pielikumiem, kuros veikta maksājamā nodokļa samazināšana vai papildu budžetā maksājamā nodokļa, nokavējuma naudas un soda naudas aprēķināšana.

5. Lēmuma par nodokļu audita rezultātiem lemjošajā daļā norāda:

- 1) normatīvos aktus, pamatojoties uz kuriem pieņem lēmumu par nodokļu audita rezultātiem, un visus normatīvos aktus, pamatojoties uz kuriem nosaka nodokļu vai maksājumu samazinājumu, papildus aprēķināto un budžetā iemaksājamo nodokļu vai maksājumu summu vai veic saimnieciskās darbības rezultātu vai skaidras naudas uzkrājumu korekcijas;
- 2) samazināto, papildus aprēķināto nodokļa vai maksājuma summu, nokavējuma naudu, soda naudu, taksācijas periodus/periodu, kuros ir radies nodokļa vai maksājuma samazinājums vai papildu aprēķins;
- 3) samazināto nepamatoti palielināto no budžeta atmaksājamo nodokļa summu, taksācijas periodus, kuros ir radies no budžetā atmaksājamās nodokļa summas nepamatotais palielinājums, un soda naudu;
- 4) pamatojumu soda naudas aprēķināšanai 50 procentu apmērā no [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 32.panta ceturtajā](#) un [piektajā daļā](#) noteiktās soda naudas, noteikto soda naudu sadalījumā pa nodokļu veidiem un konstatētos faktus, kuru dēļ netika samazināta aprēķinātā soda nauda;
- 5) nodokļu maksātājam uzlikto tiesisko pienākumu veikt nodokļa vai maksājuma iemaksu budžetā;
- 6) nodokļu audita rezultātā veiktās nodokļu maksātāja saimnieciskās darbības rezultātu vai skaidras naudas uzkrājumu korekcijas;
- 7) nodokļu maksātāja pienākumu iemaksāt valsts budžetā nodokļu audita rezultātā noteikto nepamatoti palielināto no budžeta atmaksājamo pievienotās vērtības nodokļa summu euro apmērā atbilstoši likuma [“Par nodokļiem un nodevām” 32.panta astotajā daļā](#) noteiktajam, ja nodokļu maksātājs to ir

- izmantojis nodokļa vai citu nodokļu nomaksai vai pārmaksa atmaksāta nodokļu maksātājam;
- 8) nodokļu maksātāja tiesības lēmumu par audita rezultātiem viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas apstrīdēt VID ģenerāldirektoram, kā arī tiesības izvēlēties un piemērot vienu no norādītajām tiesību normām:
- a) [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 24.panta pirmās daļas 3.punktu](#) saskaņā, ar kuru ir tiesības trīs dienas pirms maksājumu samaksas termiņa beigām iesniegt VID motivētu rakstveida iesniegumu un lūgt sadalīt termiņos uz laiku līdz pieciem gadiem nodokļu audita rezultātā aprēķināto nodokļu maksājumu, nokavējuma naudu un soda naudas samaksu;
 - b) [likuma “Par nodokļiem un nodevām” 41.panta](#) nosacījumus, saskaņā ar kuriem nodokļu maksātājs ir tiesīgs ierosināt VID ģenerāldirektoram noslēgt vienošanās līgumu, lai izbeigtu tiesisku strīdu par nodokļu revīzijas (audita) rezultātā aprēķinātajiem papildu maksājumiem valsts budžetā vai konstatēto no budžeta atmaksājamās summas nepamatotu palielināšanu, ja nodokļu maksātājs piekrīt papildus aprēķinātā nodokļa maksājuma apmēram;

Nodokļu audita pabeigšana, rezultātu apkopošana un iesniegšana nodokļu maksātājam

Nodokļu audita veikšanas gaitā auditors informē nodokļu maksātāju par atklātajiem pārkāpumiem nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu un tieši piemērojamos Eiropas Savienības normatīvajos aktos par muitas lietām noteikto maksājumu aprēķināšanā, maksāšanā un ieskaitīšanā budžetā. Pirms nodokļu lēmuma par audita rezultātiem pieņemšanas auditors uzaicina nodokļu maksātāju uz nobeiguma sarunu, lai pārrunātu nodokļu audita rezultātus un uzklautu nodokļu maksātāja viedokli.

Nodokļu maksātājs trīs dienas pirms nobeiguma sarunas var saņemt uz savu norādīto e-pasta adresi informāciju par auditā konstatētajiem pārkāpumiem no lēmuma par audita rezultātiem projekta tikai tajā gadījumā, ja nodokļu maksātājs to ir lūdzis vai piekritis VID izteiktajam priekšlikumam par šādu iespēju, kas tiks fiksēts un apliecināts ar nodokļu maksātāja parakstu sākuma sarunas protokolā.

Nobeiguma sarunas laikā auditors informē nodokļu maksātāju par lēmuma par nodokļu audita rezultātiem apstrīdēšanas iespējām, soda naudas samazināšanas nosacījumiem, kā arī vērš uzmanību uz vienošanās līguma noslēgšanas iespējamību. Ja nepieciešams, protokolā norāda termiņu, kurā nodokļu maksātājs iesniegs papildu argumentus. Nobeiguma sarunas protokolu noformē divos eksemplāros, no kuriem vienu izsniedz nodokļu maksātājam, otru VID pievieno nodokļu maksātāja nodokļu audita lietai. Parakstot protokolu, nodokļu maksātājs rakstiski apliecina, ka ir iepazīstināts ar nodokļu audita rezultātiem. Nodokļu maksātājam ir tiesības iesniegt protokolam pievienojamus paskaidrojumus un piezīmes par protokola saturu, kā arī minēt motīvus, kuru dēļ atsakās to parakstīt.

Pēc nodokļu maksātāja lūguma VID **administratīvā procesa gaitā** var to iepazīstināt ar nodokļu audita lietas materiāliem un dokumentiem, izņemot audita lietas materiālos esošo informāciju, kas saskaņā ar likumu uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju, kas ļautu nodokļu maksātājam sagatavoties, izteikt rakstveida piezīmes vai iebildumus un iesniegt savu viedokli. Nodokļu maksātāju ar nodokļu audita lietu var iepazīstināt, ja tas uzrāda personu apliecinošu dokumentu, vai tā pārstāvi, ja tas uzrāda pārstāvību apliecinošu dokumentu. Iepazīšanās ar lietas materiāliem notiek VID telpās auditora klātbūtnē. Personai, kura iepazīstas ar lietas materiāliem, ir tiesības izrakstīt no lietas nepieciešamās ziņas vai ar tehniskiem līdzekļiem nokopēt nepieciešamos dokumentus.

Lēmumu par nodokļu audita rezultātiem pieņem VID ģenerāldirektora pilnvarots VID nodokļu kontroles struktūrvienības vadītājs vai viņa vietnieks.

Ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 9.oktobra Regulas (ES) Nr.952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 77.panta 3.punktā

noteiktās prasības, ja nodokļu audita laikā konstatē, ka muitas deklarācijas ir noformētas, pārstāvim darbojoties netiešajā pārstāvībā, VID nodokļu kontroles struktūrvienības ierēdnis, izvērtējot informāciju par personām, kuras sniegušas muitas deklarācijas sastādīšanai vajadzīgo informāciju, pārkāpuma rašanās apstākļus un atbildību, lēmumu par papildus noteiktajiem maksājumiem budžetā pieņem attiecīgajai par muitas deklarācijas noformēšanu un citu normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšanu atbildīgajai personai. Ja atbilstoši lietas faktiskajiem apstākļiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 9.oktobra Regulas (ES) Nr.952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 77.panta 3.punktā nosacījumiem netiešas pārstāvības gadījumā par muitas deklarācijas noformēšanu un citu normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšanu atbildīgā persona (parādnieks) ir deklarētāja (nodokļu maksātāja) pārstāvis, nodokļu maksātājam pieņem lēmumu par audita rezultātiem, nenosakot papildu maksājumus budžetā.

Lēmumu par nodokļu audita rezultātiem nodokļu maksātājam:

- nosūta, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu;
- ierakstītā vēstulē pa pastu, ja nodokļu maksātājs nav Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietotājs, vai arī lūdzis to nosūtīt pa pastu;
- izsniedz nodokļu maksātāja atbildīgajai amatpersonai personīgi, ja izteicis vēlmi saņemt personiski. Lēmuma par nodokļu audita rezultātiem eksemplāros, amatpersona norāda datumu, ar savu parakstu apliecina, ka ir saņēmusi vienu lēmuma par nodokļu audita rezultātiem eksemplāru.